

História rozpočtu EÚ

Rozpočtové veci

© Európsky parlament

GENERÁLNE RIADITEĽSTVO PRE VNÚTORNÉ POLITIKY
TEMATICKÁ SEKCIA D: ROZPOČTOVÉ VECI

História rozpočtu EÚ

PODROBNÁ ANALÝZA

Abstrakt

Rozpočet Európskej únie má tri piliere: výdavky, financovanie a audit. Tento briefing sa zameriava na počiatky rozpočtu, jeho vývoj prostredníctvom viacročného plánovania a ročného rozpočtovania. Deje sa tak v kontexte meniacich sa právomocí Európskeho parlamentu, pokiaľ ide o rozpočet, a vývoja procesu jeho financovania a auditu. Od prvého Európskeho spoločenstva v roku 1952 dochádzalo k napätiu pri zostavovaní rozpočtu medzi európskymi inštitúciami a členskými štátmi, ako aj k úzkej väzbe medzi reformami výdavkov a reformami financovania.

24/06/2019

Tento dokument si vyžiadal Výbor Európskeho parlamentu pre rozpočet.

AUTORI

Dr Giacomo Benedetto, katedra Jean Monnet politiky Európskej únie, Royal Holloway, University of London

ZODPOVEDNÝ ADMINISTRÁTOR

Niels Fischer
Tematická sekcia pre rozpočtové veci
Európsky parlament
B-1047 Brusel
E-mail: poldep-budg@europarl.europa.eu

JAZYKOVÉ VERZIE

Originál: EN
Preklad: BG, CS, DA, DE, EL, ES, ET, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SL, SV

O EDITOROVI

Ak chcete kontaktovať tematickú sekciu alebo odoberať jej mesačný bulletin, píšete na: poldep-budg@europarl.europa.eu

Rukopis bol dokončený v máji 2019.
Brusel, © Európska únia, 2019.

Tento dokument je dostupný na internete na stránke:
<http://www.europarl.europa.eu/supporting-analyses>

VYHLÁSENIE O ODMIETNUTÍ ZODPOVEDNOSTI

Stanoviská uvedené v tomto dokumente sú výlučne v zodpovednosti autora a nepredstavujú bezpodmienečne oficiálne stanovisko Európskeho parlamentu.

Reprodukcia a preklad na nekomerčné účely sú povolené v prípade, že je uvedený zdroj a vydavateľ je o tom vopred informovaný a dostane kópiu.

OBSAH

OBSAH	3
ZOZNAM TABULIEK	4
ZOZNAM OBRÁZKOV	4
ZHRNUTIE	5
1. POČIATKY ROZPOČTU	6
1.1 Európske spoločenstvo uhlia a ocele, 1952	6
1. Spoločenstvo pre atómovú energiu a Hospodárske spoločenstvo, 1958	6
1.3 Zmluva o zlúčení, 1967	7
1.4 Luxemburská zmluva, 1970, a Bruselská zmluva, 1975	8
2. OD SPOLOČNÉHO TRHU K VNÚTORNÉMU TRHU	10
2.1 Finančný výhľad a viacročné finančné rámce od roku 1988	10
2.2 Ročné rozpočty a Lisabonská zmluva po roku 2009	12
3. VLASTNÉ ZDROJE OD ROKU 1970	14
3.1 Vlastné zdroje v 70. rokoch 20. storočia	14
3.2 Britská zľava vo Fontainebleau, 1984	19
3.3 Vlastné zdroje a vnútorný trh	19
4. AUDITOVANIE ROZPOČTU	22
5. ĎALŠIE POJMY	23
5.1 Závázky, platby a RAL	23
5.2 Diferencované a nediferencované rozpočtové prostriedky	23
5.3 Predbežné pridelenie a nepridelenie	23
5.4 Gentlemanská dohoda	23
5.5 Žiadne rozpočtové riadky bez právneho základu	24
REFERENČNÉ DOKUMENTY	25
PRÍLOHY	28

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Percentuálny podiel príspevkov členských štátov a hlasov, 1958 – 74	14
Tabuľka 2: Vlastné zdroje od roku 1970	16

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1: Rozpočtový postup z roku 1975	9
Obrázok 2: Podiel výdavkov od roku 1988 (základný scenár: záväzky na úrovni 1,28 % HNP v rokoch 1993 – 99)	11
Obrázok 3: Rozpočtový postup po roku 2009	13
Obrázok 4: Vývoj vlastných zdrojov od roku 1958	20

ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHA I	
Časový plán rozpočtu EÚ	31
PRÍLOHA II	
Životný cyklus ročného rozpočtu a absolutória, príklad rozpočtu na rok 2019	32
PRÍLOHA III	
Viacročné výdavkové záväzky od roku 1988	33

ZHRNUTIE

V roku 1952 bolo zriadené prvé európske politické spoločenstvo v oblasti uhlia a ocele s ústrednými, nezávislými inštitúciami, ktoré mali právomoc vyberať dane v odvetviach uhlia a ocele. Dialo sa tak nad rámec priamej kontroly členských štátov. Ak politiku rozpočtu Európskej únie v súčasnosti charakterizuje neochota vnútroštátnych orgánov povoliť Európskej únii rozpočtovú činnosť Únie, ide o napätie, ktoré trvá takmer 70 rokov. Po 60. rokoch minulého storočia úloha Spoločenstva uhlia a ocele oslabila. Neskôr Spoločenstvo pre atómovú energiu, Hospodárske spoločenstvo a Európska únia, ktorá ich nahradila, neumožňovali centrálnym inštitúciám priamo vyberať dane.

V tomto briefingu sa analyzujú rozpočtové právomoci troch Európskych spoločenstiev, ktoré boli založené v 50. rokoch minulého storočia. Vysvetľuje sa v ňom, ako fungovali ich rozpočty, a zmeny, ku ktorým došlo počas 60. rokov minulého storočia, keď boli Spoločenstvá zlúčené, a ako sa zvýšili výdavky v nových oblastiach politiky, najmä v Európskom sociálnom fonde a v poľnohospodárstve. Toto zvýšenie výdavkov vytvorilo napätie medzi členskými štátmi s odlišnými prioritami, ktoré bolo vyriešené Luxemburskou zmluvou z roku 1970. Tieto riešenia zahŕňali stály základ financovania rozpočtu a zvýšenú právomoc Európskeho parlamentu pri zmenách a kontrole rozpočtu.

Výdavky sa ďalej zvýšili v 70. a 80. rokoch po zavedení a neskoršom rozšírení politiky súdržnosti. Od roku 1979, kedy bol Európsky parlament prvýkrát zvolený v priamych voľbách – pred tým ho menovali národné parlamenty – sa EP osmelil a dostal sa do nezhôd s Radou zastupujúcou členské štáty v súvislosti s rozpočtom. Po začatí programu vnútorného trhu bol v roku 1987 bolo potrebné viac investícií, a teda aj väčší rozpočet. Viacročné finančné plánovanie (alebo výhľad) odstránilo určité napätie z ročných procesov.

Ďalej sa objasňuje historické financovanie rozpočtu. Začína sa dohodou o trvalom financovaní rozpočtu, ktorá bola uzavretá v rovnakom čase ako Luxemburská zmluva v roku 1970. Ako sa zvyšovali výdavky v 70. a 80. rokoch minulého storočia, zvyšovalo sa napätie na strane financovania, keďže Briti neboli spokojní so svojou rozpočtovou nerovnováhou. V roku 1984 dostali Briti trvalú korekciu. Neskôr to viedlo k vypracovaniu menších korekcií pre ostatné členské štáty. V roku 1988 si oveľa väčší budúci rozpočet pre vnútorný trh vyžadoval zvýšenie financovania, ktoré bolo zavedené čerpaním nového zdroja založeného na hrubom národnom produkte každého členského štátu. Odvtedy financovanie kolísalo bez väčšej zmeny okrem zníženia používania dane z pridanej hodnoty a s tým súvisiaceho zvýšenia podielu čerpaného z národného bohatstva.

V súvislosti s auditom sa rozvídzajú úlohy auditorských inštitúcií v počiatočných Spoločenstvách. V roku 1975 bol zriadený Dvor audítorov ako nezávislá inštitúcia. Vypracúva výročnú správu o účtoch Únie a v prípade, že je účtovná závierka v poriadku, rozhodne o vydaní tzv. vyhlásenia o vierohodnosti. Európsky parlament disponuje od roku 1979 osobitným výborom pre audit, ktorý skúma ročnú účtovnú závierku a správy Dvora audítorov. Následne pripravuje rozhodnutie Parlamentu o tom, či ratifikovať príslušné účtovné závierky v rámci absolutória.

V záverečnej časti sa vymedzujú niektoré technické pojmy v jazyku rozpočtu. Patria medzi ne záväzky, platby a nesplatené záväzky, diferencované a nediferencované rozpočtové prostriedky, predbežné pridelenie a nepridelenie, ako aj význam gentlemanskej dohody a koncepcie „žiadne rozpočtové riadky bez právneho základu“.

Chronologický prehľad histórie rozpočtu sa nachádza v prílohe I na konci tohto briefingu.

1. POČIATKY ROZPOČTU

- Ako fungovali rozpočty pôvodných Spoločenstiev
- Dôsledky zlúčenia Spoločenstiev
- Rast výdavkov Spoločenstiev
- Rozpočtové zmluvy zo 70. rokov 20. storočia a posilnenie postavenia Európskeho parlamentu vo vzťahu k ročným rozpočtom

1.1 Európske spoločenstvo uhlia a ocele, 1952

V roku 1952 vzniklo prvé Európske politické spoločenstvo, Európske spoločenstvo uhlia a ocele (ESUO). Jeho úlohou bolo regulovať uhoľný a oceliarsky priemysel v šiestich zakladajúcich členských štátoch (Belgicko, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Luxembursko a Holandsko) a vytvoriť jednotný trh s týmito výrobkami. Štyri ústredné, integrované inštitúcie riadili ESUO:

- Vysoký úrad, ktorý bol predchodcom Európskej komisie
- Rada zastupujúca členské štáty, ktorej predsedal po dobu troch mesiacov jeden z členských štátov
- Zhromaždenie pozostávajúce z delegátov z národných parlamentov, predchodca Európskeho parlamentu
- Súd, ktorý rozhodoval v právnych sporoch

Vysoký úrad mal významné právomoci v oblastiach uhlia a ocele. Tie zahŕňali nezávislú správu financií ESUO. ESUO na rozdiel od neskorších Európskych spoločenstiev nekonalo na základe ročného rozpočtu. ESUO bolo financované z odvodu vo výške najviac jedného percenta obratu uhoľného a oceliarskeho priemyslu, z ciel na dovoz uhlia a ocele a z pokút rovnajúcich sa maximálne piatim percentám obratu dotknutých podnikov. Vysoký úrad stanovil odvod v rámci týchto obmedzení a bolo ho možné zablokovať len väčšinou štyroch zo šiestich členských štátov v Rade.

Financie získané z tejto skutočne európskej dane, odvodu, sa mohli použiť na administratívne výdavky inštitúcií ESUO (článok 78 Zmluvy o ESUO) alebo na technický a hospodársky výskum v súvislosti s uhlím a oceľou (článok 55 Zmluvy o ESUO). Na prispôsobenie odvetví uhlia a ocele (článok 56 ESUO) si ESUO mohlo požičať prostriedky prostredníctvom úverov na finančných trhoch (článok 51 ods. 1 Zmluvy o ESUO), čím vznikal dlh, ktorý bol v neskorších európskych zmluvách zakázaný. Administratívne výdavky schvaľoval jednomyselne tzv. výbor štyroch predsedov pozostávajúci z predsedov každej zo štyroch inštitúcií, ktorému predsedal predseda Súdneho dvora.

1. Spoločenstvo pre atómovú energiu a Hospodárske spoločenstvo, 1958

Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (Euratom) a Európske hospodárske spoločenstvo (EHS) začali pôsobiť v roku 1958. Viedli ich inštitúcie, ktoré existujú dodnes: výkonná Komisia, Zhromaždenie (ktoré sa stalo Európskym parlamentom), Rada zastupujúca vlády členských štátov a Súdny dvor.

Rozpočet Euratomu sa rozdeľoval na prevádzkové (administratívne) a výskumné a investičné položky. Rozpočty Euratomu a EHS museli byť v rovnováhe – na rozdiel od ESUO – a ich postupy sú základom rozpočtového postupu, ktorý existuje dodnes: Komisia navrhovala ročný rozpočet, následne sa

uskutočnili konzultácie so Zhromaždením a Rada rozhodla (článok 171 Zmluvy o Euratome; Článok 199 Zmluvy o EHS).

Od roku 1958 každý rok posielala každá inštitúcia a agentúra počas prvej časti roka odhady svojich budúcich finančných potrieb. Komisia do septembra navrhla rozpočet na budúci rok. Rada rozhodla kvalifikovanou väčšinou hlasov¹ svojich členov do októbra. Zhromaždenie malo mesiac na navrhnutie zmien. Rada potom kvalifikovanou väčšinou alebo jednomyseľne v závislosti od oblasti politiky prijala konečné rozhodnutie.

Ak sa rozpočet neschválil do začiatku nového roka, nadobudli účinnosť mesačné predbežné rozpočty alebo tzv. dočasné dvanástiny (článok 204 Zmluvy o EHS), čo platí dodnes (článok 315 ZFEÚ).

Po prijatí rozpočtu ho Komisia plní. Článok 179 Euratom, článok 209 EHS a následné zmluvy predpokladali prijatie nariadenia o rozpočtových pravidlách ako súčasť všeobecných právnych predpisov na stanovenie pravidiel pre spravovanie rozpočtu nad rámec toho, čo bolo stanovené v zmluvách.

A napokon článok 180 Euratom a článok 206 EHS zriadili auditorský postup a kolégium audítorov (pozri oddiel 4 tohto briefingu).

1.3 Zmluva o zlúčení, 1967

V roku 1967 nadobudla účinnosť zmluva o zlúčení rôznych Európskych spoločenstiev. Vysoký úrad sa zlúčil s Európskou komisiou a vytvorila sa jednotná štruktúra Európskeho parlamentu (EP), Rady, Súdneho dvora a Kolégia audítorov. Odvod ESUO existoval do roku 2002. Rozhodovala o ňom Európska komisia, zatiaľ čo právo EP byť konzultovaný v súvislosti s rozpočtami Euratomu a EHS sa rozšírilo na rozpočet ESUO (De Feo 2015a: 23). Osobitný audítor ESUO existoval do roku 1977. Administratívne výdavky ESUO prevzal rozpočet Európskeho spoločenstva a výbor štyroch predsedov bol zrušený. V roku 2002 vypršala platnosť Zmluvy o ESUO a finančné opatrenia týkajúce sa uhlia a ocele sa v plnom rozsahu začlenili do rozpočtu Európskej únie (EÚ).

Tlak na zmeny zmlúv týkajúce sa rozpočtu sa objavoval súbežne s vývojom európskych výdavkových politík. ESUO a Euratom mali od začiatku investičné rozpočty. V roku 1958 bola spustená prvá výdavková politika EHS, Európsky sociálny fond (ESF), ktorý investoval do odbornej prípravy a opätovného začlenenia nezamestnaných na trh práce.

Spoločná poľnohospodárska politika vznikla ako oblasť výdavkov v roku 1962 (De Feo 2015b: 30) ako obdoba poľnohospodárskych dotácií v iných ekonomikách, napríklad v USA. Dôraz sa kládol na výrobu. Otázky ochrany životného prostredia a trhová orientácia sa objavili až v neskorších rokoch. Predpokladalo sa, že poľnohospodárske výdavky budú financované prostredníctvom ciel, čo bolo schválené až v roku 1970. Dovtedy sa uplatňovali pevne stanovené príspevky od každého členského štátu. Prvé obdobie financovania bolo viacročné od roku 1962 do roku 1965, keď sa predĺžilo o ďalšie tri roky. Zvýšil sa tlak na uzatvorenie novej zmluvy, ktorá by zaručila dlhodobé financovanie

¹Každý členský štát mal určitý počet hlasov podľa veľkosti. Od roku 1958 do roku 2009 sa prah kvalifikovanej väčšiny, ak sa neuplatňuje jednomyseľnosť, pohyboval medzi 67 a 74 % hlasov. Zmeneným prahom podľa Lisabonskej zmluvy je 55 % členských štátov zastupujúcich najmenej 65 % obyvateľstva EÚ. Hlasy za každý členský štát v 60. rokoch 20. storočia sú uvedené v tabuľke 1.

poľnohospodárstva (žiadosť Francúzska) výmenou za lepšiu kontrolu rozpočtu zo strany EP a za otvorenosť voči britskému členstvu v Spoločenstvách, s čím Francúzsko ustúpilo ostatným členom.

1.4 Luxemburská zmluva, 1970, a Bruselská zmluva, 1975

Až do roku 1970 mal EP iba právo byť konzultovaný v súvislosti s rozpočtom, ale požadoval právo na predkladanie pozmeňujúcich návrhov. Luxemburská a Bruselská zmluva sa takisto časovo zhodovali s prvým rozšírením Spoločenstva o Dánsko, Írsko a Spojené kráľovstvo, s rozhodnutím o vytvorení vlastných zdrojov alebo trvalého financovania rozpočtu prostredníctvom ciel a dane z pridanej hodnoty (DPH) (pozri oddiel 3) a s vytvorením Európskeho fondu regionálneho rozvoja s cieľom reagovať na rozvojové potreby regiónov v Írsku, Taliansku a Spojenom kráľovstve.

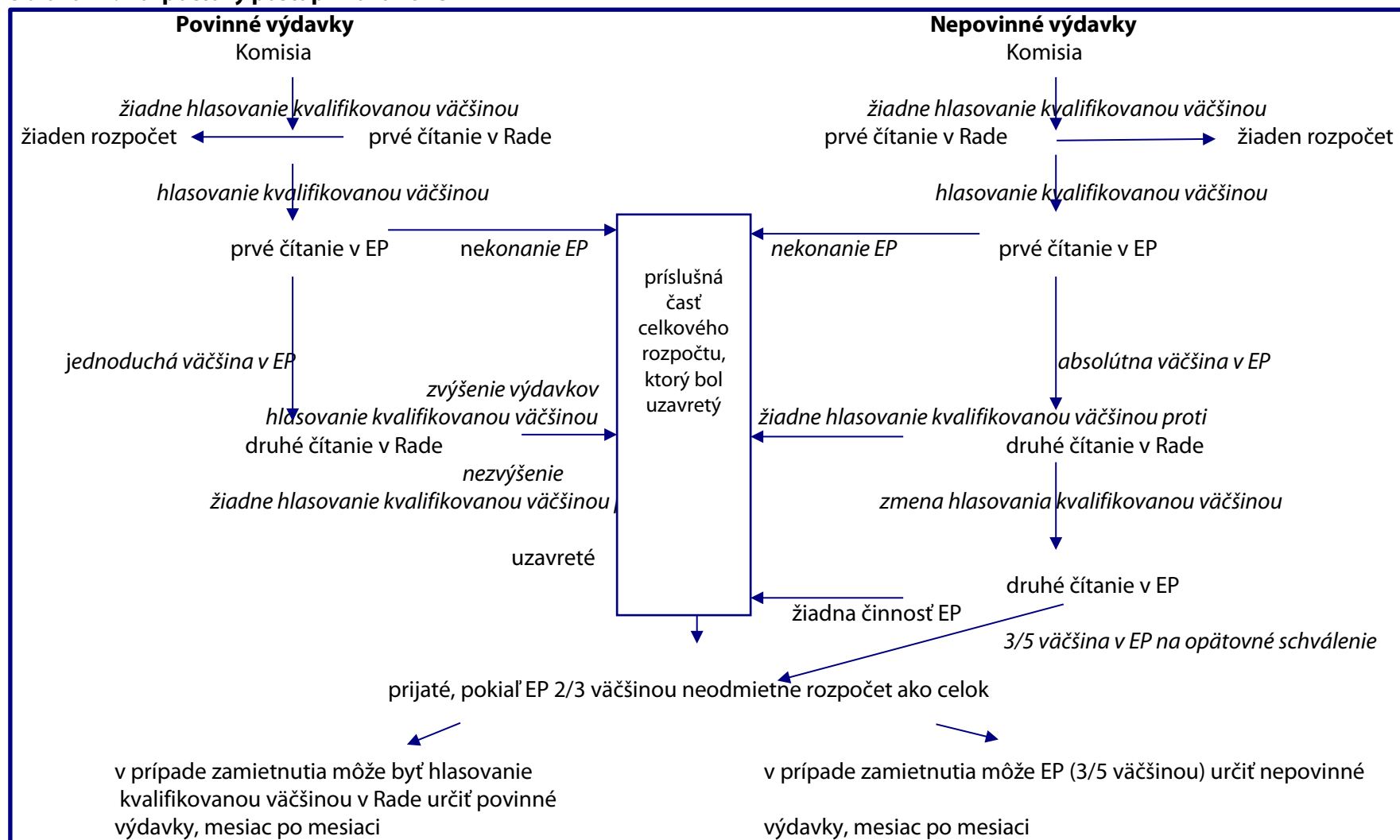
Zmluva z roku 1970 rozdelila výdavky na dva typy: povinné výdavky (PV), pri ktorých bolo Spoločenstvo zmluvne viazané platiť z dôvodu ich vágneho vymedzenia ako „výdavkov nevyhnutne vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo z aktov prijatých na základe tejto zmluvy“ (článok 272 ods. 4 Zmluvy o ES), a všetky ostatné, ktoré sa označovali ako nepovinné výdavky (NV). Označenie výdavkov ako PV alebo NV bolo predmetom sporu, pretože rozdielne typy výdavkov dávali Rade alebo EP iné právomoci. Európsky súd vrátil otázku vymedzenia späť Parlamentu a Rade, aby rozhodli (Európsky parlament, Rada a Komisia 1982). Priame granty v oblasti poľnohospodárstva a rybolovu a výdavky týkajúce sa medzinárodných dohôd boli vymedzené ako PV, pričom takmer všetko ostatné boli NV. Toto rozdelenie vydržalo až do Lisabonskej zmluvy v roku 2009 (Benedetto a Høyland 2007).

V rámci postupu z roku 1975 (pozri obrázok 1) Rada hlasovala kvalifikovanou väčšinou. Ak sa Rada a EP nedohodli, Rada mohla presadiť svoje PV pred Európskym parlamentom, zatiaľ čo EP mohol postupovať rovnako a prehlasovať Radu pri NV. V roku 1975 získal EP právomoc zamietnuť celý rozpočet.

Zmluvy z rokov 1970 a 1975 takisto zmenili auditové právomoci Rady a EP a v roku 1977 sa Rada audítorov stala inštitúciou Spoločenstva, ktorá bola premenovaná na Dvor audítorov (pozri oddiel 4).

Zmluva z roku 1970 napokon umožnila, aby pevné príspevky členských štátov nahradili vlastné zdroje celého Spoločenstva, čo vyžadovalo prijatie nového právneho aktu s názvom rozhodnutie o vlastných zdrojoch (podrobnejšie informácie sú uvedené v oddiele 3).

Obrázok 1: Rozpočtový postup z roku 1975

Zdroj: Upravené podľa Benedetta a Høylanda (2007).

2. OD SPOLOČNÉHO TRHU K VNÚTORNÉMU TRHU

- Zvolený parlament a rozpočtový konflikt
- Smerovanie k vnútornému trhu
- Viacročné finančné plánovanie
- Ročné rozpočty a Lisabonská zmluva

V roku 1979 sa uskutočnili prvé priame voľby do EP. Bol k dispozícii väčší rozpočet pokrývajúci poľnohospodársku politiku, sociálnu politiku a politiku regionálneho rozvoja, ktorý bol podporený stabilnejším financovaním prostredníctvom vlastných zdrojov (pozri oddiel 3).

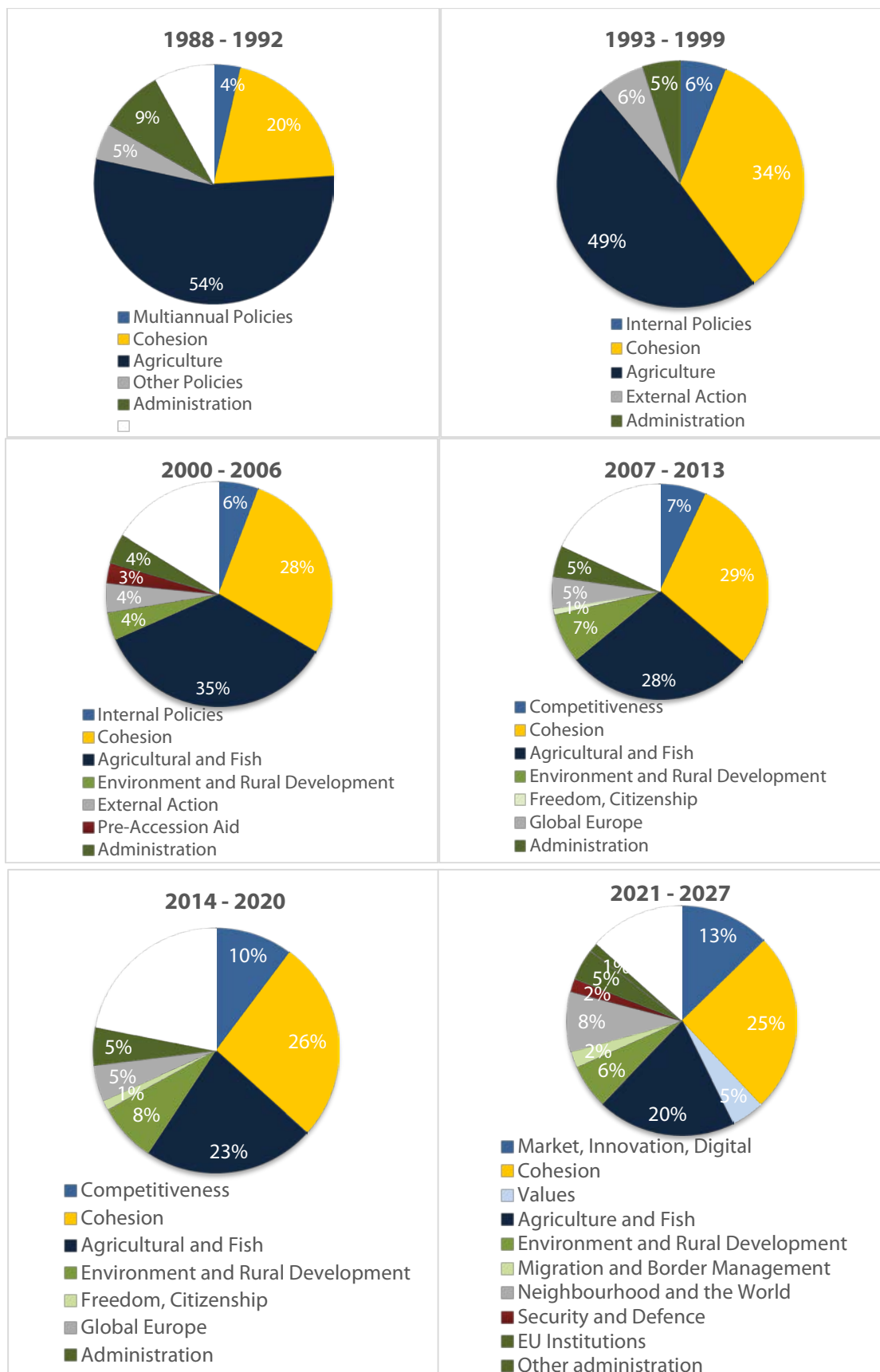
V priebehu 70. a 80. rokov minulého storočia sa postupne prestala dodržiavať skoršia dohoda z roku 1970. Volený EP požadoval väčší vplyv – pôvodne nesúhlasil s rozpočtami na roky 1980, 1985, 1986 a 1988 (De Feo 2017: 47). Po nesúhlase a použití dočasných mesačných rozpočtov bol ročný rozpočet na rok 1980 schválený so sedemmesačným oneskorením. Rozpočet na rok 1982 schválil EP bez súhlasu Rady s NV, čo viedlo k rozsudku Súdneho dvora, ktorý vyzval EP a Radu, aby rokovali o vymedzení toho, čo sa kategorizuje ako PV alebo NV (De Feo 2017: 49).

Po ratifikácii Jednotného európskeho aktu v roku 1987, ktorým sa vytvoril vnútorný trh, Komisia predložila plány novej dohody medzi Komisiou, Radou a EP (známej ako medziinštitucionálna dohoda) o dlhodobom rozpočte alebo finančnom výhlade (Európska komisia 1987). Dôsledkom bolo zvýšenie rozpočtu najmä na regionálnu súdržnosť v Grécku, Portugalsku a Španielsku s cieľom prípravy na vnútorný trh. Zaviedla dlhodobé plánovanie a zvýšila stabilitu rozpočtu počas období niekoľkých rokov s cieľom ukončiť rozpočtový konflikt v 80. rokoch medzi EP a Radou. Balík trval od roku 1988 do 1992 (obrázok 2 a príloha III).

2.1 Finančný výhľad a viacročné finančné rámce od roku 1988

Prvý dlhodobý finančný výhľad sa začal v roku 1988. Výhlady boli neskôr premenované na viacročné finančné rámce (VFR) v roku 2009 na základe Lisabonskej zmluvy, keď bola koncepcia VFR zahrnutá do zmlúv v článku 312 ZFEÚ. V týchto balíkoch sa stanovujú maximálne úrovne výdavkov alebo stropy. Skutočné výdavky sa realizujú v rámci výdavkových programov, ako napríklad ESF, pričom finančné prostriedky sa vyplácajú v ročných rozpočtoch. Z procesného hľadiska Komisia navrhuje výhľad alebo VFR. To vyžaduje dohodu medzi EP a jednomyselnou Radou. Pred rokom 2009 bola takisto potrebná ratifikácia v národných parlamentoch, ktorá sa dnes už nevyžaduje. Ak sa nedosiahla dohoda o novom viacročnom programe výdavkov, keď starý končil, ponechávala sa už existujúca úroveň výdavkov, a to aj v prípade uplynutia platnosti výdavkových programov. Pred rokom 2009 však buď Komisia, Rada, alebo EP mali právomoc hlasovať s cieľom ukončiť viacročné plánovanie a vrátiť sa k stavu ročného rozpočtu, ako to bolo pred rokom 1988. Lisabonská zmluva od roku 2009 odstraňuje túto právomoc sabotáže. Neschválenie nového VFR znamená, že predchádzajúci VFR sa predĺži.

Obrázok 2: Podiel výdavkov od roku 1988 (základný scenár: záväzky na úrovni 1,28 % HNP v rokoch 1993 – 99)

Zdroj: Príloha II

Koľko prostriedkov sa vynaložilo od roku 1988? Ako sa uvádza v prílohe III, záväzky, ktoré sú plánovanými výdavkami, v reálnom vyjadrení vzrástli z 1 % percenta celkového bohatstva EHS – hrubého národného produktu (HNP) – na 1,20 % v roku 1988 z dôvodu rozhodnutia investovať do programu vnútorného trhu, najmä do súdržnosti v menej rozvinutých regiónoch. V roku 1993 sa zvýšili na 1,28 % s cieľom umožniť viac investícií do súdržnosti počas prípravy na zavedenie eura na konci 90. rokov 20. storočia a do vnútorných politík, ktoré zahŕňajú výskum a inovácie (Val). Ako príprava starých členských štátov na nárast počtu členov Európskej únie (EÚ) v roku 2004 nasledujúce plánovacie obdobie, ktoré sa začalo v roku 2000, zaznamenalo reálne zníženie rozpočtu na 1,08 % HDP. Sumy na vnútorné politiky, ako napríklad Val, a na predstupovú pomoc, sa zvýšili, zatiaľ čo výdavky na poľnohospodárstvo sa znížili. Po rozšírení EÚ v roku 2004 došlo v roku 2007 k ďalšiemu zníženiu výdavkov, v dôsledku čoho došlo v prípade politiky konkurencieschopnosti k malému zvýšeniu, keďže väčšina vnútorných politík bola premenovaná. Došlo k zníženiu celkových výdavkov na poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a zaviedla sa nová, len málo financovaná položka pre občianstvo, slobodu, bezpečnosť a spravodlivosť. V roku 2014 boli výdavky v reálnom vyjadrení ďalej znížené na 1,00 % hrubého národného dôchodku (HND)², v rámci ktorého sa zvýšilo financovanie konkurencieschopnosti, najmä Val, zatiaľ čo financovanie poľnohospodárstva kleslo.

Navrhované hodnoty na obdobie financovania, ktoré sa začína v roku 2021, zvyšujú výdavky na 1,11 % HND, aby sa zohľadnil vplyv vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ. Názov okruhu konkurencieschopnosť sa premenúva na jednotný trh, ale program Erasmus + sa presúva do nového podokruhu pod názvom Hodnoty. Vzhľadom na presun programu Erasmus + sa zvyšok okruhu konkurencieschopnosť v návrhu výrazne zvýšil. Súdržnosť a poľnohospodárstvo sa významne znižujú. Vzhľadom na krízu v oblasti bezpečnosti a migrácie sa pôvodné okruhy pre občianstvo a globálnu Európu (zahraničná politika) menia a výdavky sa výrazne zvýšili v nových okruhoch pre migráciu a riadenie hraníc, [európske] susedstvo a svet, ako aj bezpečnosť a obranu. Číselné údaje uvedené v tomto odseku sú základom návrhu Komisie a v máji 2019 ešte čakajú na zmeny a dohodu Rady a EP.

Na obrázku 2 sú znázornené meniace sa váhy výdavkov na rôzne politiky v percentuálnom podiele po roku 1988. Používa vysokú úroveň záväzkov (prognózy výdavkov) vo výške 1,28 % HNP v rokoch 1993 – 99 ako základ. Celkový rozpočet nižší ako 1,28 % HNP je úmyselnou voľbou, čo znamená, že EÚ nepreinvestuje úspory v jednej oblasti politiky do inej oblasti politiky. Pokiaľ ide o iné obdobia, percentuálny podiel výdavkov podľa jednotlivých politík je v pomere k úrovni z rokov 1993 – 99, pričom sumy mimo rozpočtu sú zobrazené bielou v koláčovom diagrame.

2.2 Ročné rozpočty a Lisabonská zmluva po roku 2009

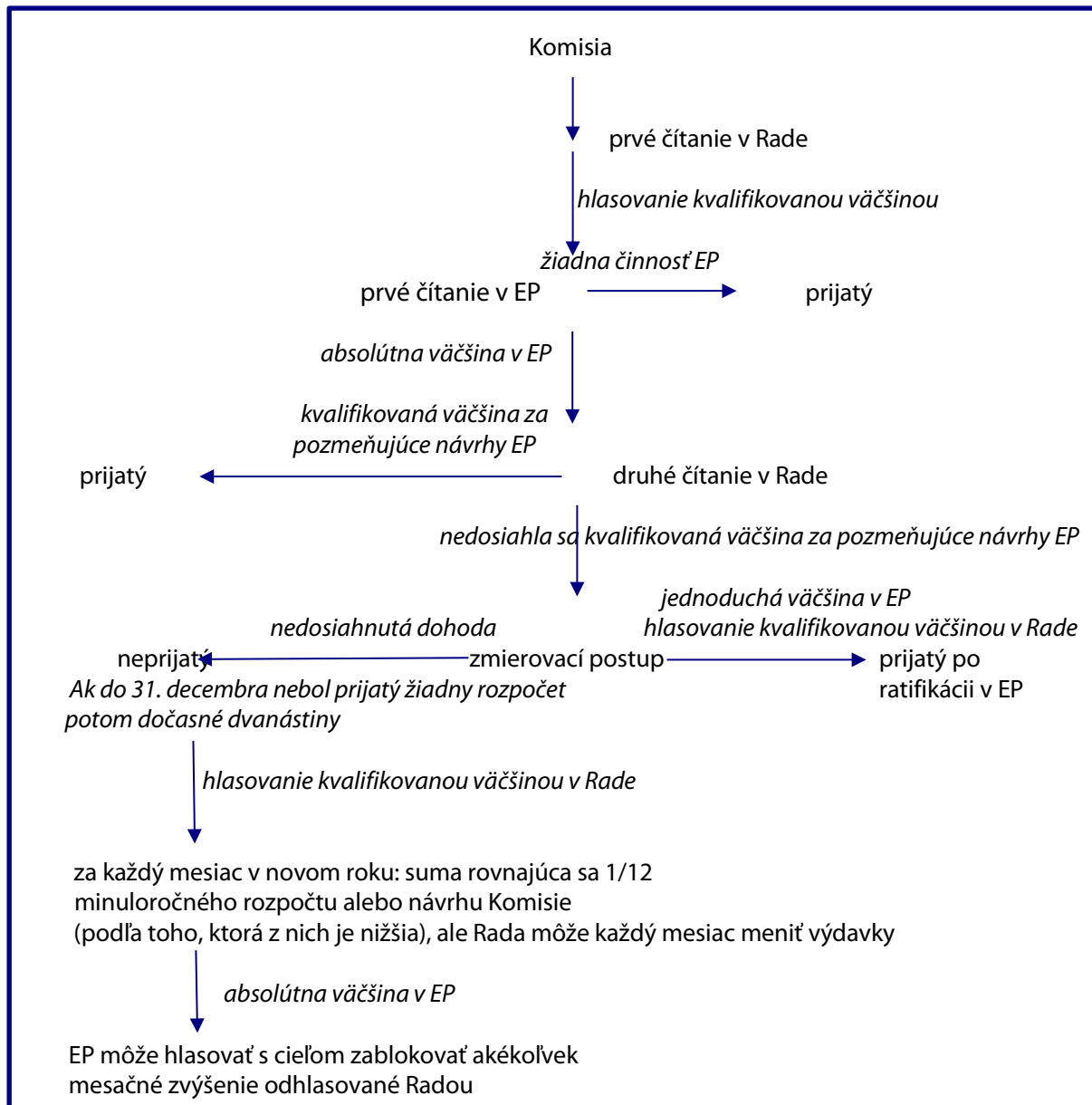
Od roku 2009 sa ročný rozpočtový postup výrazne zmenil v porovnaní s rozpočtovým postupom z roku 1975, ktorý je znázornený na obrázku 1. Nový postup (články 314 – 315 ZFEÚ) je znázornený na obrázku 3. Je podobný riadnemu legislatívnemu postupu, v ktorom Rada a EP spoločne rozhodujú o väčšine právnych predpisov EÚ, aj keď existujú významné rozdiely. Životný cyklus ročného rozpočtu je znázornený v prílohe II.

Komisia navrhuje, Rada rozhoduje alebo mení kvalifikovanou väčšinou a EP môže meniť absolútnou väčšinou svojich členov. Ak sa Rada a EP nedohodnú, zmierovací výbor zložený z členov oboch inštitúcií

²HND je vnútroštátna účtovná definícia, ktorá je veľmi podobná hrubému domácemu produktu a HNP, ale s určitými opravami, ktoré lepšie odrážajú relatívne bohatstvo. HND nahradil HNP ako účtovnú definíciu objemu rozpočtu v roku 2007.

sa snaží dohodnúť kompromis. Ak sa v zmierovacom výbore do troch týždňov nedosiahne dohoda, rozpočet nie je prijatý a Komisia môže opätovne navrhnúť nový. Ak zmierovací výbor dosiahne dohodu, jeho rozhodnutie musí schváliť EP a Rada. Existujú ďalšie možné, ale nerealistické výsledky, ktoré sú vysvetlené inde (Benedetto 2013: 359).

Obrázok 3: Rozpočtový postup po roku 2009

Zdroj: Upravené podľa Benedetto a Høylanda (2007)

Ak do 31. decembra nedôjde k dohode o novom rozpočte, dočasné dvanástiny nadobudnú účinnosť v novom roku. Ide o mesačné rozpočty v hodnote jednej dvanástiny buď výdavkov za predchádzajúci rok, alebo jednej dvanástiny výdavkov navrhovaných Komisiou (podľa toho, ktorá suma je nižšia). Rada môže tieto výdavky meniť. EP je však obmedzený len na blokovanie prípadných zvýšení. Preto je pravdepodobnejšie, že ročné rozpočty budú v budúcnosti nižšie (Benedetto 2013), než naopak. Existujú možné výnimky, keď EP môže využiť dohodu na novom viacročnom finančnom rámci na získanie ústupkov Rady. To sa stalo v roku 2013, keď sa rokovalo o viacročnom financovaní na roky 2014

– 2020. Výmenou za súhlas s VFR EP zabezpečil mierne vyššie výdavky na roky 2013 a 2014, ústupok pri zvýšení flexibility vo VFR a zaistil prieskum vlastných zdrojov rozpočtu (Benedetto 2019).

3. VLASTNÉ ZDROJE OD ROKU 1970

- Ako sa financuje rozpočet
- Trvalé financovanie dohodnuté v roku 1970
- Britská korekcia a iné korekcie
- Návrat k národným príspevkom prostredníctvom hrubého národného dôchodku

3.1 Vlastné zdroje v 70. rokoch 20. storočia

Vlastné zdroje sú financovanie alebo príjmy rozpočtu. Ich reforma často sprevádzala reformu výdavkov. ESUO bolo od roku 1952 do roku 2002 financované odvodom z obratu uhoľného a oceliarskeho priemyslu. Euratom a EHS boli pôvodne financované podľa vzorcov vo svojich zmluvách (článok 172 Zmluvy o Euratome; Článok 200 Zmluvy o EHS), ako je uvedené v tabuľke 1. Príspevky do ESF a na výskumné programy Euratomu boli pre Taliansko a Holandsko nižšie, čo odrážalo nižšie úrovne blahobytu, než bolo financovanie iných politík. V článku 200 Zmluvy o EHS sa umožnilo, aby sa tieto predbežné odvody nahradili skutočnými vlastnými zdrojmi, ktoré boli dohodnuté v roku 1970 so zmenou zmluvy, po ktorej nasledovalo prvé rozhodnutie o vlastných zdrojoch (Rada 1970). Obsah dohody z roku 1970 a jej nástupcov je uvedený v tabuľke 2. Podiel každého vlastného zdroja na financovaní Spoločenstva a neskôr EÚ je znázornený na obrázku 4.

Tabuľka 1: Percentuálny podiel príspevkov členských štátov a hlasov, 1958 – 74

	BE	DE	FR	IT	LU	NL
PRÍSPEVKY						
Administratívne pre EHS, Euratom 1958 – 70	7,9	28,0	28,0	28,0	0,2	7,9
Príspevky EHS do Európskeho sociálneho fondu, 1958 - 70	8,8	32,0	32,0	20,0	0,2	7,0
Príspevky na výskum Euratomu, 1958 – 70	9,9	30,0	30,0	23,0	0,2	6,9
Prechodné pri zavádzaní vlastných zdrojov, 1971 – 74	6,8	32,9	32,6	20,2	0,2	7,3
HLASY						
Počet hlasov krajiny na základe kvalifikovanej väčšiny 12/17 až do roku 1972	2	4	4	4	1	2
Počet hlasov krajiny pri rozhodnutiach ESF na základe kvalifikovanej väčšiny 67/100 až do roku 1972	8	32	32	20	1	7

Zdroje: (články 148, 200 a 203 Zmluvy o EHS; Článok 176 Zmluvy o Euratome; Rada 1970)

Rozpočet bol stanovený na 1 % HNP. Mal byť financovaný z poľnohospodárskych odvodov a odvodov z produkcie cukru a z vonkajších dovozných ciel. V prípade, že sa ukázalo, že nie sú dostatočné, zvyšok mal pochádzať z odvodu z DPH v členských štátoch. Keďže colná únia EHS nadobudla účinnosť v roku 1967, už existovalo vonkajšie clo, ale „vo vlastníctve“ vyberajúceho členského štátu. To sa teraz malo presunúť na európsku úroveň, ale 10 % hodnoty cla si mal ponechať vyberajúci členský štát. Dohoda sa realizovala v rokoch 1971 až 1974, pričom rozdiel sa dovtedy financoval podľa pomerov medzi

krajinami uvedenými v tabuľke 1. Od roku 1975 sa mal sprístupniť odvod vo výške 1,0 % z celkovej hodnoty DPH, čo sa malo realizovať v roku 1977.

Tabuľka 2: Vlastné zdroje od roku 1970

1970	1985	1988	1994
vonkajšie clá, poľnohospodárske odvody a odvody z cukru	vonkajšie clá, poľnohospodárske odvody a odvody z cukru	vonkajšie clá, poľnohospodárske odvody a odvody z cukru	vonkajšie clá, poľnohospodárske odvody a odvody z cukru
náklady vo výške 10 % si ponechávajú vyberajúce členské štáty postupné zavedenie 1971 – 74	náklady vo výške 10 % si ponechávajú vyberajúce členské štáty	náklady vo výške 10 % si ponechávajú vyberajúce členské štáty	náklady vo výške 10 % si ponechávajú vyberajúce členské štáty
sadzba DPH 1,0 % od roku 1978, postupný nábeh 1975 – 77	zvýšenie sadzby DPH z 1,0 na 1,4 % v roku 1986, právomoc jednomyselne zvýšiť po roku 1988 na 1,6 %	sadzba DPH zostáva na úrovni 1,4 %	sadzba DPH z 1,4 % na 1,0 % postupné znižovanie od roku 1995 do roku 1999
		sadzba DPH obmedzená v prípade, že výdavky spotrebiteľov prekročia 55 % HNP danej krajiny	sadzba DPH obmedzená na 50 % HNP pre GR, ES, IE, PT od roku 1995 a pre všetky ostatné krajiny progresívne, 1995 – 99
	zľava pre Spojené kráľovstvo vo výške 66 % čistého príspevku Spojeného kráľovstva, financovaná z DPH iných členov	zľava pre Spojené kráľovstvo vo výške 66 % čistého príspevku Spojeného kráľovstva, financovaná z DPH iných členov	zľava pre Spojené kráľovstvo vo výške 66 % čistého príspevku Spojeného kráľovstva, financovaná z DPH iných členov
	zľava zo zľavy 33 % v prípade DE. paušálna suma 1 mld. ECU, ktorá bola v roku 1985 vyplatená Spojenému kráľovstvu z podielu DPH iných členov	zľava zo zľavy 33 % v prípade DE	zľava zo zľavy 67 % v prípade DE
		zdroj HNP dorovnáva rozdiel	zdroj HNP dorovnáva rozdiel
		strop záväzkov 1,30 % HNP strop platieb 1,15 % HDP v roku 1988 sa zvýšil na 1,20 % do roku 1992	strop záväzkov 1,335 % HNP strop platieb 1,21 % HDP v roku 1995 sa zvýšil na 1,27 % HDP do roku 1999

Zdroje: Rada (1970; 1985; 1988; 1994; 2000; 2007; 2014) a Európska komisia (2018a).

Tabuľka 2: Vlastné zdroje od roku 1970

2000	2007	2014	Návrh na obdobie po roku 2020
vonkajšie clá, poľnohospodárske odvody a odvody z cukru náklady vo výške 25 % (zvýšené z 10 %) si ponechávajú vyberajúce členské štáty	vonkajšie clá a odvody náklady vo výške 25 % si ponechávajú vyberajúce členské štáty	vonkajšie clá a odvody náklady vo výške 20 % (znížené z 25 %) si ponechávajú vyberajúce členské štáty	vonkajšie clá a odvody náklady vo výške 10 % (znížené z 20 %) si ponechávajú vyberajúce členské štáty
sadzba DPH 1,0 % v rokoch 2000 – 2001, 0,75 % v rokoch 2002 – 2003, 0,5 % od roku 2004 sadzba DPH obmedzená v prípade, že výdavky spotrebiteľov prekročia 50 % HNP danej krajiny	sadzba DPH znížená z 0,5 % na 0,3 %, v prípade AT na 0,225 %, DE 0,15 % a NL a SE 0,1 %. sadzba DPH obmedzená v prípade, že výdavky spotrebiteľov prekročia 50 % HND danej krajiny	sadzba DPH 0,3 %, ale znížená na 0,15 % v prípade DE, NL, SE sadzba DPH obmedzená v prípade, že výdavky spotrebiteľov prekročia 50 % HND danej krajiny	sadzba DPH 0,3 %, zvýšená v prípade DE, NL a SE na základe skutočného zdroja DPH
zľava pre Spojené kráľovstvo vo výške 66 % čistého príspevku Spojeného kráľovstva financovaná z podielov HNP iných členských štátov, bez vplyvu výdavkov z obdobia pred rozšírením v členských štátoch pristupujúcich po roku 2004 zľava zo zľavy 75 % v prípade DE, AT, NL, SE	zľava pre Spojené kráľovstvo vo výške 66 % čistého príspevku Spojeného kráľovstva financovaná z podielov HND iných členských štátov, bez vplyvu výdavkov z obdobia pred rozšírením v členských štátoch pristupujúcich po roku 2004 zľava zo zľavy 75 % v prípade DE, AT, NL, SE ročné jednorazové zľavy pre NL vo výške 605 mil. EUR a SE vo výške 150 mil. EUR, financované všetkými členskými štátmi z HND	zľava pre Spojené kráľovstvo vo výške 66 % čistého príspevku Spojeného kráľovstva financovaná z podielov HND iných členských štátov, okrem v súvislosti s nepoľnohospodárskymi výdavkami členských štátov pristupujúcich po roku 2004 zľava zo zľavy 75 % v prípade DE, AT, NL, SE ročné jednorazové zľavy pre DK vo výške 130 mil. EUR, NL vo výške 695 mil. EUR, SE vo výške 185 mil. EUR; pre AT celková paušálna suma vo	zľava pre Spojené kráľovstvo zrušená brexitom. paušálne zľavy pre AT, DE, DK, NL, SE postupne ukončované v rokoch 2021 – 25 3 % sadzba zo spoločného konsolidovaného základu dane z príjmu právnických osôb 20 % príjmov z európskeho systému obchodovania s emisiami poplatok 0,80 EUR za kilogram nerecyklovaných plastových obalov

		výške 60 mil. EUR, financovaná všetkými členskými štátmi z HND	
zdroj HNP dorovnáva rozdiel	zdroj HND dorovnáva rozdiel	zdroj HND dorovnáva rozdiel	zdroj HND dorovnáva rozdiel
strop záväzkov 1,335 % HNP; strop platieb 1,27 % HNP	strop záväzkov 1,31 % HND; strop platieb 1,24 % HND	strop záväzkov 1,29 % HND; strop platieb 1,23 % HND	strop záväzkov 1,35 % HND; strop platieb 1,29 % HND

Komisia a EP navrhli, aby mal EP skutočnú právomoc ovplyvňovať zavedenie a zmeny vlastných zdrojov v roku 1970, a v roku 1975, aby EP udeľoval súhlas s odvodom ESUO a aby malo EHS právomoc vydávať dlh (Benedetto 2017: 619), ale Rada tieto návrhy neprijala. EP sa odvtedy snaží ovplyvniť vlastné zdroje, ale neúspešne, okrem prípadu, keď mohol prepojiť reformu s inými otázkami (Benedetto 2019; Lindner 2006). Vlastné zdroje sa naďalej schvaľujú alebo upravujú len vtedy, ak Rada jednomyselne súhlasí, s následnými konzultáciami s EP a ratifikáciou v každom národnom parlamente (článok 311 ZFEÚ).

3.2 Britská zľava vo Fontainebleau, 1984

Do roku 1984 Spoločenstvo vyberalo z vonkajšieho cla a DPH maximálnu sadzbu DPH vo výške 1,0 %, ale rozpočet nepostačoval na plnenie predchádzajúcich záväzkov. Spojené kráľovstvo požiadalo, aby sa riešila jeho rozpočtová nerovnováha, a mohlo zablokovať akékoľvek rozhodnutie, ktoré si vyžadovalo jednomyselnú dohodu, vrátane zvýšenia výšky sadzby DPH alebo rozšírenia Spoločenstva o Portugalsko a Španielsko.

Balík bol schválený vo Fontainebleau v roku 1984 (Rada 1985), kde Spojené kráľovstvo získalo, ale aj dalo ústupky. Spojené kráľovstvo získalo korekciu v hodnote dvoch tretín objemu svojho čistého príspevku a jednotnú platbu vo výške 1 miliardy ECU v roku 1986. Financovali ich ostatné členské štáty prostredníctvom svojich podielov DPH do roku 1987, hoci príspevok západného Nemecka Spojenému kráľovstvu bol zľavnený o jednu tretinu³. Výmenou za to Spojené kráľovstvo súhlasilo so zvýšením sadzby DPH z 1,0 na 1,4 % od roku 1986 a s rozšírením Spoločenstva o Portugalsko a Španielsko (Benedetto 2017: 623).

3.3 Vlastné zdroje a vnútorný trh

Dohoda o Jednotnom európskom akte viedla k dlhodobým finančným výhľadom týkajúcim sa výdavkov. Na strane príjmov sa prijalo štyri roky po Fontainebleau nové rozhodnutie o financovaní zvýšených výdavkov (Rada 1988).

Po prvýkrát bol dohodnutý strop pre vlastné zdroje a výdavky s cieľom obmedziť tento väčší rozpočet. Absolútne vlastné zdroje, ktoré sú k dispozícii pre všetky záväzky EÚ, nemohli už byť vyššie ako 1,30 % HNP, poskytovali reálnu hotovosť (platby) na úrovni 1,15 % HNP v roku 1988, čo sa do roku 1992 zvýšilo na 1,2 %. K obmedzeniu sadzby DPH došlo aj v prípade tých krajín, ktorých spotrebiteľské výdavky predstavovali viac ako 55 percent ich HNP. Počas toho istého obdobia bol viacročný strop výdavkových záväzkov na úrovni 1,20 % HNP a platieb na úrovni 1,15 %.

Zvýšenie rozpočtu v roku 1988 a účinné zníženie zdroja založeného na DPH znamenalo, že došlo k deficitu. Dohoda z roku 1988 je najdôležitejšia pre zavedenie zdroja založeného na HND. Po vyčerpaní príjmov z ciel, odvodov a DPH sa tzv. zvyškový alebo zostávajúci rozdiel doplatil rovnakým dielom HNP každého členského štátu.

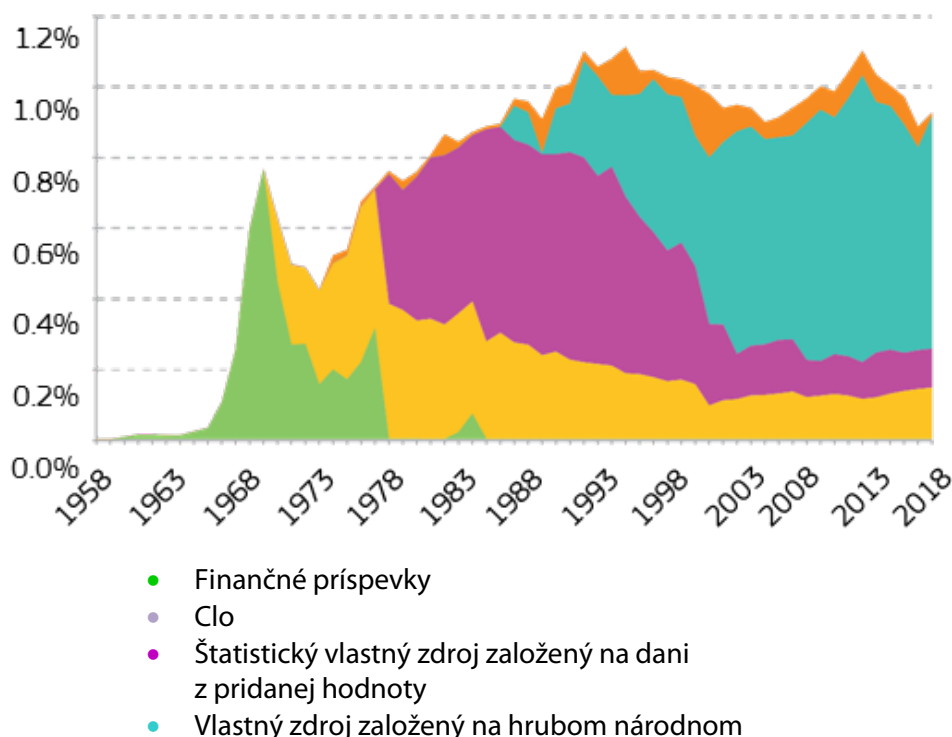
Na začiatku ďalšieho finančného výhľadu sa prijalo nové rozhodnutie o vlastných zdrojoch (Rada 1994). Na podporu vyšších výdavkov na vnútornom trhu a na prípravu na euro boli maximálne výšky (stropy) pre plánované výdavky (záväzky) zvýšené z 1,30 % na 1,335 % HNP, zatiaľ čo platby sa zvýšili z 1,20 na 1,27 % postupne do roku 1999. Podiel DPH bol výrazne znížený v prípade krajín, kde výdavky spotrebiteľov

³Od roku 1985 sa korekcia Spojeného kráľovstva vyvíjala tak, ako je znázornené v tabuľke 2. Spojené kráľovstvo nemá prospech z veľkosti nepoľnohospodárskych výdavkov EÚ v členských štátoch, ktoré vstúpili do EÚ od roku 2004.

prekračovali 50 % HDP v prípade Grécka, Španielska, Írska a Portugalska od roku 1995 a v prípade iných krajín od roku 1999. Aj sadzba DPH sa do roku 1999 postupne znižovala z 1,4 % na 1,0 %. Vzhľadom na väčší rozpočet a zníženie DPH sa ako náhrada získalo viac peňazí z HNP členských štátov. Výška zľavy Nemecka z korekcie pre Spojené kráľovstvo sa zvýšila z jednej tretiny na dve tretiny.

Rozhodnutím o vlastných zdrojoch na zohľadnenie východného rozšírenia a finančného programovania z roku 2000 (Rada 2000) boli zachované stropy zdrojov a korekcia pre Spojené kráľovstvo. Vzhľadom na to, že Spojené kráľovstvo hospodársky narástlo, členské štáty požadovali zrušenie korekcie alebo právo na vlastnú. Skrytou korekciou pre Holandsko, v ktorom sa nachádza hlavný obchodný prístav v Európe, bolo rozhodnutie zvýšiť podiel nákladov na výber vonkajšieho cla, ktoré si krajiny môžu ponechať, z 10 % na 25 %. Korekcia pre Spojené kráľovstvo sa nezmenila, okrem toho, že Spojené kráľovstvo po rozšírení z roku 2004 neprofitovalo z ekvivalentu predvstupovej pomoci poskytnutej novým členským štátom. Pokiaľ ide o financovanie korekcie Spojeného kráľovstva, zľava Nemecka sa zvýšila zo 67 % na 75 % a rozšírila sa aj na Rakúsko, Holandsko a Švédsko. Nakoniec sa sadzba DPH znížila o polovicu z 1,00 na 0,75 v roku 2002 a potom na 0,50 % od roku 2004. Vzhľadom na nezmenené maximum vlastných zdrojov viedli tieto zníženia financovania k zvýšeniu sumy z HNP každého členského štátu (obrázok 4, pozri aj tabuľku 2).

Obrázok 4: Vývoj vlastných zdrojov od roku 1958

Zdroj: Európska komisia (2018a).

V nadväznosti na rozšírenie EÚ a nižšie stropy výdavkov dohodnuté vo finančnom výhlade na roky 2007 – 2013 sa v rozhodnutí o vlastných zdrojoch z roku 2007 (Rada 2007) znížili stropy vlastných zdrojov pre predpokladané príjmy z 1,335 na 1,31 % HND a v prípade reálnych platieb z 1,27 na 1,24 % HND.⁴ Sadzba DPH sa znížila z 0,5 % na 0,3 %, hoci v prípade Rakúska sa ďalej znížila na 0,225 %, Nemecka na 0,15 % Holandska a Švédska na 0,10 %, ako súčasť korekcie pre tieto krajiny. Okrem toho boli ročne vyplácané paušálne sumy ako korekcie vo výške 605 miliónov EUR Holandsku a 150 miliónov EUR Švédsku, ktoré boli

⁴Rozpočet a vlastné zdroje sa od roku 2007 vypočítavajú v HND namiesto HNP.

financované všetkými členskými štátmi prostredníctvom ich HND. Zníženie zdroja založeného na DPH viedlo k zvýšeniu príjmov z hrubého národného dôchodku každého členského štátu (graf 4).

Zníženie výdavkov vo VFR na roky 2014 – 2020 viedlo k zníženiu stropov vlastných zdrojov v rozhodnutí z roku 2014 (Rada 2014). Tieto boli znížené pre plánované zdroje (záväzky) z 1,31 na 1,29 % HND a pre platby z 1,24 na 1,23 % HND. Náklady ponechané za výber vonkajších ciel sa znížil z 25 % na 20 %. Sadzba DPH zostala na úrovni 0,3 %, v prípade Rakúska sa zvýšila z 0,225 %. V prípade Holandska a Švédska sa zvýšila z 0,10 % na 0,15 %, čo platilo aj pre Nemecko. Holandsku boli vyplatené ročné jednorazové platby vo výške 695 mil. EUR, Švédsku vo výške 185 mil. EUR a v prípade Dánska 130 mil. EUR. Rakúsko však dostalo v roku 2016 len sumu 60 miliónov EUR. Tieto sumy zaplatili všetky členské štáty.

Korekcia spojeného kráľovstva sa počítala podľa rovnakého vzorca, bola z neho však vyňatá hodnota nepoľnohospodárskych výdavkov v členských štátoch, ktoré vstúpili do EÚ od roku 2004. Rakúsko, Nemecko, Holandsko a Švédsko naďalej dostávali zníženie svojich príspevkov na korekciu pre Spojené kráľovstvo.

Po roku 2020 a zrušení korekcie Spojeného kráľovstva po brexite Európska komisia (2018a) navrhla zníženie nákladov na výber vonkajšieho cla na 10 %, sadzbu DPH vo výške 0,3 % pre všetky členské štáty a dočasné paušálne platby pre Rakúsko, Dánsko, Nemecko, Holandsko a Švédsko, ktoré sa do roku 2025 postupne zrušia. Navrhla tiež tri nové vlastné zdroje v nadväznosti na správu skupiny na vysokej úrovni pre vlastné zdroje (Monti *et al.* 2017): 3 % sadzba zo spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb, 20 % podiel príjmov pochádzajúcich z európskeho systému obchodovania s emisiami a odvod 0,80 EUR za každý kilogram nerecyklovaného odpadu z plastových obalov. Predpokladá sa, že tieto tri nové vlastné zdroje môžu zvýšiť príjmy na financovanie rozpočtu EÚ o približne o 10 %. Tento návrh bude musieť jednomyselne schváliť Rada a potom národné parlamenty členských štátov.

4. AUDITOVANIE ROZPOČTU

- Audítor pre uhlie a oceľ a Rada audítorov Euratomu a EHS
- Dvor audítorov, výročná správa a vyhlásenie o vierohodnosti
- Výbor Európskeho parlamentu pre kontrolu rozpočtu
- Absolutórium

Od Zmluvy o ESUO v roku 1952 existuje proces auditu rozpočtu Spoločenstva a rozpočtu EÚ. Rada vymenovávala audítora na trojročné obdobie (článok 78 ods. 6 Zmluvy o ESUO), ktorý sa potom zodpovedal tzv. výboru štyroch predsedov, v ktorom boli predsedovia každej zo štyroch inštitúcií ESUO. Vysoký úrad každý rok predkladal Rade správu o svojich účtovných závierkach.

Euratom a EHS po roku 1958 mali Radu audítorov. Rada jednomyselne rozhodovala o počte audítorov a o ich vymenovaní na obdobie piatich rokov vrátane ich predsedu. Rada audítorov kontrolovala účty a vypracovávala správu o rozpočte na každý rozpočtový rok. Potom Rada kvalifikovanou väčšinou udelila absolutórium na schválenie výdavkov za daný rok po udalosti a po kontrole účtov (článok 180 Zmluvy o Euratome; Článok 206 EHS).

Luxemburská zmluva z roku 1970 rozšírila určitú audítorskú právomoc na EP tým, že Parlamentu a Rade udelila spoločnú právomoc udeľovať absolutórium na plnenie rozpočtu (články 3, 6 a 9 zmluvy z roku 1970).

V Bruselskej zmluve z roku 1975 sa obmedzil vplyv Rady na odporúčanie absolutória, ktoré potom EP následne prijal (články 9, 17 a 25 zmluvy z roku 1975). Významnejšie bolo, že rada audítorov a audítor ESUO sa zmenili na novú nezávislú inštitúciu, Európsky dvor audítorov. Mal deväť členov, de facto rovnaký počet ako členské štáty. Tento počet sa postupne zvyšoval po vstupe ďalších krajín. Zmluva z Nice z roku 2003 upresnila, že každý členský štát má jedného audítora. Boli menovaní jednomyselne alebo kvalifikovanou väčšinou od roku 2003 – na šesťročné funkčné obdobie po konzultácii s EP a od roku 1977 si mohli voľiť vlastného prezidenta.

Od roku 1979 je EP volený priamo. V otázkach auditu zriadil Výbor pre kontrolu rozpočtu, ktorý je oddelený od Výboru pre rozpočet. Nový výbor prevzal iniciatívu pri príprave samostatných hlasovaní o udeľovaní absolutória pre každú inštitúciu a agentúru Spoločenstva osobitne, čím namietol voči názoru Rady, že by malo existovať len jedno absolutórium (Benedetto et al. 2017).

Dvor audítorov pripravuje výročnú správu o každom ročnom rozpočte, pričom dostáva účty od Európskej komisie. Môže preskúmať aktíva, príjmy a záväzky EÚ a má právomoc vykonávať audit výdavkov EÚ na vnútroštátnej úrovni. Od roku 1993 má Dvor audítorov právomoc vydávať tzv. vyhlásenie o vierohodnosti, že účty EÚ spoľahlivé (články 45c a 188c ZEÚ). Od roku 2003 „toto vyhlásenie môže byť doplnené o osobitný posudok každej hlavnej oblasti činnosti Spoločenstva“ (články 45c, 160c a 248 ZEÚ). Od roku 1999 presahuje právomoc Dvora audítorov overovanie správnosti účtovnej závierky a zahŕňa podávanie správ o prípadoch nezrovnalostí (články 45c, 160c a 188c ZEÚ). Od roku 1993 Dvor audítorov okrem finančného súladu vypracúva aj osobitné správy o kvalite výdavkových politík.

Životný cyklus ročného rozpočtu počas fáz dosiahnutia dohody a auditu je znázornený v prílohe II.

5. ĎALŠIE POJMY

- Závázky, platby a RAL
- Diferencované a nediferencované rozpočtové prostriedky
- Predbežné pridelenie a nepridelenie
- Gentlemanská dohoda
- Žiadne rozpočtové riadky bez právneho základu

Niektoré technické pojmy v jazyku rozpočtu EÚ sú vysvetlené v tomto oddiele. Úplný slovník pojmov je k dispozícii tu: https://ec.europa.eu/info/files/glossary_en

5.1 Závázky, platby a RAL

Pojmy závázky a platby sa prvýkrát objavujú v článku 176 Zmluvy o Euratome. Od roku 1988 sa stali skutočnosťou vo finančnom výhľade a rozhodnutí o vlastných zdrojoch. Sú určitým typom dvojitého rozpočtovania. Pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách (články 7 a 12, Európsky parlament a Rada 2018). EÚ sa zaväzuje, že bude investovať v priebehu niekoľkých rokov. Plné závázky sú zahrnuté do rozpočtu v roku, v ktorom sa realizujú. Ako sa spúšťajú projekty, niektoré platby nasledujú okamžite, iné v nasledujúcich rokoch, keď sú splnené podmienky a realizuje sa miestne spolufinancovanie. Platby môžu nasledovať po dvoch až troch rokoch, čo je koncept známy ako $n+2$ alebo $n+3$. Podmienky sú zriedka splnené v plnom rozsahu a platby sú takmer vždy nižšie ako úroveň záväzkov. Vzniknutý rozdiel v sumách medzi záväzkami a platbami sa označuje ako **reste à liquider (RAL)**.

5.2 Diferencované a nediferencované rozpočtové prostriedky

Väčšina výdavkov okrem priamych poľnohospodárskych platieb a administratívy EÚ je diferencovaná. To znamená, že zvyčajne sa poskytuje miestne alebo národné spolufinancovanie spolu s finančnými záväzkami EÚ v priebehu niekoľkých rokov. V prípade poľnohospodárstva a administratívy, ktoré sú nediferencované, neexistuje žiadne spolufinancovanie na miestnej úrovni a EÚ platí v plnej výške. V tomto prípade platby presne sledujú záväzky.

5.3 Predbežné pridelenie a nepridelenie

V kontexte VFR a právnych aktov prijatých popri ňom sa jednotlivým členským štátom predbežne pridávajú sumy na poľnohospodárstvo a súdržnosť. Väčšina ostatných výdavkov nie je predbežne pridelená, čo znamená, že koneční príjemcovia museli najprv súťažiť, aby boli oprávnení na získanie finančných prostriedkov. Najväčšia oblasť výdavkov, ktoré nie sú predbežne pridelené, je položka konkurencieschopnosť.

5.4 Gentlemanská dohoda

Existuje politická dohoda medzi EP a Radou, že inštitúcie sa v rámci ročného rozpočtu nedotýkajú administratívneho rozpočtu druhej strany. Pochádza z roku 1970 a bola v posledných rokoch napadnutá z dvoch dôvodov. Prvým je, že nelegislatívne právomoci Rady sa rozrástli, že je aj výkonnou mocou, a že môže konať v zahraničnej politike EÚ, zatiaľ čo EP je len zákonodarnou inštitúciou. Preto je odôvodnené, aby Európsky parlament mal právomoc meniť rozpočet Rady, ale Rada by sa stále nemala cieľiť na vnútorný

rozpočet EP. Druhým je, že Rada odoláva úsiliu o plnú kontrolu výdavkov výborom EP pre kontrolu rozpočtu. Toto bolo predmetom briefingu a vyšetrovania Výboru pre kontrolu rozpočtu. (Benedetto et al. 2017).

Rada k zmluve z roku 1970 pripojila toto uznesenie:

„Rada sa zaväzuje, že nebude meniť odhad výdavkov Európskeho parlamentu. Tento záväzok je záväzný len vtedy, ak odhad výdavkov nebude v rozpore s ustanoveniami Spoločenstva, najmä s ohľadom na služobný poriadok úradníkov a podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov a na sídlo inštitúcií.“ (Jednotný európsky akt 1987: 1091).

V reakcii na parlamentnú otázku, ktorú položil poslanec EP Hans-Peter Martin v roku 2010, Rada objasnila, že: „Toto uznesenie bolo vždy interpretované a uplatňované Európskym parlamentom a Radou tak, že ani jedna inštitúcia nespochybňuje administratívny rozpočet druhej inštitúcie.“ (Európsky parlament 2010).

5.5 Žiadne rozpočtové riadky bez právneho základu

Počas 70. rokov 20. storočia bolo spochybňované, či by EP alebo Rada mali môcť vytvárať nové rozpočtové riadky v rozpočte na výdavky, ktoré nemali žiadny sprievodný akt ani osobitný článok zmluvy. EP zaujal stanovisko, že všetko, čo je prijaté v ročnom rozpočte, je automaticky právnym základom, a preto vytvoril 15 nových rozpočtových riadkov v rozpočte na rok 1978 (De Feo 2015b: 71). Rada a Komisia tiež vytvorili nové riadky. Rozsudok Súdneho dvora zrušil rozpočtové riadky, ktoré boli schválené bez právneho základu (Európsky súdny dvor 1998). Tento spor sa vyriešil dohodou o právnych základoch a plnení rozpočtu, ktorá je zahrnutá do nariadenia o rozpočtových pravidlách EÚ, ktorého najnovšou verziou je verzia z roku 2018 (Európsky parlament a Rada 2018: Článok 59). Bez osobitného právneho aktu to umožňuje v rozpočte tri druhy rozpočtových riadkov. Po prvé, pilotné projekty s cieľom otestovať uskutočniteľnosť niečoho, čo by sa mohlo vyvíjať, obmedzené na dva roky a na maximálne 50 miliónov EUR ročne. Program Erasmus sa zrodil v 80. rokoch minulého storočia ako pilotný projekt. Po druhé, prípravné akcie, ktoré majú pripraviť budúce iniciatívy, môžu trvať tri roky, hoci v roku 3 je potrebný právny akt. Po tretie, autonómne opatrenia, ktoré sa týkajú administratív inštitúcií.

REFERENČNÉ DOKUMENTY

- Benedetto, G. (2013) 'The EU budget after Lisbon: rigidity and reduced spending?' *Journal of Public Policy* 33(3): 345-369. Benedetto, G. (2017) 'Institutions and the route to reform of the European Union's budget revenue, 1970-2017', *Emprica* 44(4): 615-633.
- Benedetto, G., Rinaldi, D. and Aden, H. (2017) *Democratic accountability of the Council's budget: Council executive powers*, PE 572.723, Brussels: European Parliament.
- Benedetto, G. (2019) 'The European Parliament as a Budgetary Extractor since the Lisbon Treaty', *Journal of European Integration* 41(3): 329-345.
- Benedetto, G. and Høyland, B. (2007) 'The EU Annual Budgetary Procedure: The Existing Rules and Proposed Reforms of the Convention and Intergovernmental Conference, 2002-04', *Journal of Common Market Studies* 45(3): 565-587.
- Council (1970) Council Decision of 21 April 1970 on the replacement of financial contributions from Member States by the Communities' own resources, (70/243/ECSC, EEC, Euratom), *Official Journal* L 094/19, 28/04/1970: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31970D0243&from=EN>
- Council (1985) Council Decision of 7 May 1985 on the Communities' system of own resources, (85/257/EEC, Euratom), *Official Journal* L 128/15, 14/05/1985: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31985D0257&from=EN>
- Council (1988) Council Decision of 24 June 1988 on the system of the Communities' own resources (88/376/EEC, Euratom), *Official Journal* L 185/24, 15.7.1988: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31988D0376:EN:HTML>
- Council (1994) Council Decision of 31 October 1994 on the system of the European Communities' own resources (94/728/EC, Euratom), *Official Journal* L 293/9, 12.11.1994: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31994D0728&from=EN>
- Council (2000) Council Decision of 29 September 2000 on the system of the European Communities' own resources (2000/597/EC, Euratom), *Official Journal* L 253/42, 07/10/2000: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32000D0597&from=EN>
- Council (2007) Council Decision of 7 June 2007 on the system of the European Communities' own resources (2007/436/EC, Euratom), *Official Journal* L 163/17, 23.6.2007: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32007D0436&from=EN>
- Council (2013) Council Regulation (EU, Euratom) No 1311/2013 of 2 December 2013 laying down the multiannual financial framework for the years 2014-2020, *Official Journal* L 347/884: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1311>
- Council (2014) Council Decision of 26 May 2014 on the system of own resources of the European Union (2014/335/EU, Euratom), *Official Journal* L 168/105, 7.6.2014: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014D0335&from=EN>
- De Feo, A. (2015a) 'History of Budgetary Powers and Politics in the EU: The Role of the European Parliament, Part I: European Coal and Steel Community', European Union Study Series, European Parliamentary Research Service, PE 538.883.

-
- De Feo, A. (2015b) 'History of Budgetary Powers and Politics in the EU: The Role of the European Parliament, Part II: The non-elected Parliament, 1957-1978', European Union Study Series, European Parliamentary Research Service, PE 563.508.
- De Feo, A. (2017) 'The European Budget: Motor or Brake of European Integration? A Walk through 40 Years of Budgetary Decisions', in Becker, S., Bauer, M. and De Feo, A. (eds.) *The New Politics of the European Union Budget*, Baden-Baden: Nomos.
- European Commission (1987) Making a success of the Single Act: a new frontier for Europe, COM (87) 100 final. Brussels: 15.02.1987.
- European Commission (2018a) Proposal for a Council Decision on the system of Own Resources of the European Union, COM(2018) 325 final, 2018/0135 CNS, Brussels , 2.5. 2018: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/system-own-resources-may2018_en.pdf
- European Commission (2018b) A Modern Budget for a Union that Protects, Empowers and Defends: The Multiannual Financial Framework for 2021-2027, COM(2018) final, Brussels, 2.5.2018: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-modern-budget-may2018_en.pdf
- European Court (1998) Judgment of the Court of 12 May 1998 United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland v Commission of the European Communities Community action programme to combat social exclusion - Funding - Legal basis, Case C-106/96: http://csdle.lex.unict.it/Archive/LW/EU%20social%20law/EU%20case-law/Judgments/20120410-010848_JC_106_96enpdf.pdf
- European Parliament (2010) Council reply to parliamentary question E-6478/2009, 10 March 2010: <https://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2009-6478&language=EN#ref1>
- European Parliament and Council (2018) Regulation (EU, Euratom) 2018/1046 of the European Parliament and of the Council of 18 July 2018 on the financial rules applicable to the general budget of the Union, amending Regulations (EU) No 1296/2013, (EU) No 1301/2013, (EU) No 1303/2013, (EU) No 1304/2013, (EU) No 1309/2013, (EU) No 1316/2013, (EU) No 223/2014, (EU) No 283/2014, and Decision No 541/2014/EU and repealing Regulation (EU, Euratom) No 966/2012, *Official Journal* L 193/1, 30.7.2018: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018R1046&from=EN>
- European Parliament, Council and Commission (1982) Joint Declaration by the European Parliament, the Council and the Commission of 30 June 1982 on various measures to improve the budgetary procedure, *Official Journal* C 194, 28.07.1982.
- European Parliament, Council and Commission (1988) Interinstitutional Agreement of 29 June 1988 on budgetary discipline and improvement of the budgetary procedure, *Official Journal* L 185/33, 15.07.1988.
- European Parliament, Council and Commission (1993) Interinstitutional Agreement of 29 October 1993 on budgetary discipline and improvement of the budgetary procedure, *Official Journal* C 331/1, 7.12.1993.

-
- European Parliament, Council and Commission Council (1999) Interinstitutional Agreement of 6 May 1999 between the European Parliament, the Council and the Commission on budgetary discipline and improvement of the budgetary procedure, *Official Journal C 172/1*, 18.6.1999.
 - European Parliament, Council and Commission (2006) Interinstitutional Agreement between the European Parliament, the Council and the Commission on budgetary discipline and sound financial management, *Official Journal C 139/1*, 14.6.2006.
 - Lindner, J. (2006) *Conflict and Change in EU Budgetary Politics*, Abingdon: Routledge.
 - Monti M., Daianu D., Fuest C., Georgieva K., Kalfin I., Lamassoure A., Moscovici P., Simonyte I., Timmermans F. and Verhofstadt G. (2017) *Future financing of the EU: final report and recommendation of the High Level Group on own resources*. Brussels: European Commission: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/future-financing-hlgor-final-report_2016_en.pdf
 - Single European Act (1987) Single European Act, Treaties establishing the European Communities, Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
 - Traité (1970) Traité portant modification de certaines dispositions budgétaires des traités instituant les Communautés Européennes et du Traité instituant un Conseil unique et une Commission des Communautés Européennes, *Journal Officiel L 2/1*, 2.1.1971.
 - Treaty (1975) Treaty amending certain financial provisions of the Treaties establishing the European Economic Communities and of the Treaty establishing a single Council and a single Commission of the European Communities, *Official Journal. L 359/1*, 31.12.1977

PRÍLOHY

Príloha I: Časový plán rozpočtu EÚ

1952: Založenie Európskeho spoločenstva uhlia a ocele. Financované z odvodu na uhlie a oceľ.

1958: Založenie Spoločenstva pre atómovú energiu a Hospodárskeho spoločenstva, 1958 Ročné zostavovanie rozpočtu s osobitnými úlohami Komisie, Rady, Parlamentu a Rady audítorov. Financované z vnútroštátnych príspevkov. Spustenie Európskeho sociálneho fondu. Rada môže schvaľovať účtovné závierky udelením absolútoría za plnenie rozpočtu.

1962: Začiatok financovania poľnohospodárstva.

1967: Spoločenstvá sa zlúčujú s jediným rozpočtovým postupom.

1970: Parlament získava konečné slovo pri nepovinných výdavkoch v rozpočte. Vlastné zdroje sú zriadené na financovanie rozpočtu prostredníctvom ciel a dane z pridanej hodnoty (DPH). Rada a Parlament spoločne udeľujú absolútorium za plnenie rozpočtu. Gentlemanská dohoda, že Rada a Parlament sa nedotýkajú vnútorných rozpočtov druhej strany.

1975: Založenie Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR)

1977: Parlament získava právomoc zamietnuť rozpočet. Spoločné udeľovanie absolútoría Radou a Parlamentom nahradilo udeľovanie Parlamentom samostatne. Európsky dvor audítorov nahrádza Radu audítorov a audítora ESUO.

1978: „Žiadny rozpočtový riadok bez právneho základu“ sa mení na spor na Súdnom dvore v roku 1998, ktorý vyrieši nariadenie o rozpočtových pravidlách.

1979: Prvé priame voľby do Európskeho parlamentu. Parlament zamietla rozpočet na rok 1980, zriaďuje Výbor pre kontrolu rozpočtu a udeľuje absolútorium každej inštitúcii a agentúre jednotlivo namiesto jednotného absolútoría za celý rozpočet.

1984: Rada vo Fontainebleau schvaľuje korekciu pre Spojené kráľovstvo a zvýšenie sadzby DPH.

1988: Medziinštitucionálna dohoda o dlhodobých finančných výhladoch vrátane zvýšenia pre regionálny rozvoj/súdržnosť. Rozhodnutie o vlastných zdrojoch, ktoré znižuje závislosť od DPH a zavádza príspevky založené na hrubom národnom produkte.

1993: Dvor audítorov získava novú právomoc prijať alebo zamietnuť vyhlásenie o vierohodnosti s cieľom potvrdiť, že ročná účtovná závierka EÚ je v poriadku.

1998: Zamietnutie vyhlásenia o vierohodnosti zo strany Dvora audítorov za rok 1996 vedie k odmietnutiu absolútoría zo strany Európskeho parlamentu a v marci 1999 k rezignácii Komisie.

2006: Európsky parlament odmieta nové finančné výhlady, aby zabezpečil svoje politické preferencie pred schválením.

2009: Nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy s najvýznamnejšími zmenami rozpočtových pravidiel od roku 1977. Zmierovací postup pre ročný rozpočet znamená, že rozpočty na roky 2011, 2013, 2015 a 2019 sú schválené neskoro.

Príloha II: Životný cyklus ročného rozpočtu a absolutória, príklad rozpočtu na rok 2019

Január – marec 2018: Výbor Parlamentu pre rozpočet pripravuje usmernenia pre rozpočet na rok 2019.

Apríl 2018: Komisia dostáva odhady výdavkov na rok 2019 od vlastných útvarov a všetkých ostatných inštitúcií a agentúr.

Jún 2018: Komisia navrhne rozpočet na rok 2019 pred zákonným termínom 1. septembra.

Júl 2018: Výbor Parlamentu pre rozpočet pripravuje mandát pre rozpočet na rok 2019.

September 2018: Rada prijíma svoju spoločnú pozíciu k rozpočtu EÚ na rok 2019.

September – október 2018: Výbor Parlamentu pre rozpočet a následne plénum prijímajú pozmeňujúce návrhy.

Október–november 2018: Zmierovací výbor zasadá tri týždne, ale nedosiahne dohodu, rozpočet nie je prijatý.

December 2018: Rozpočet na rok 2019 Komisia urýchlene opäť predkladá a Rada a Parlament ho prijímajú.

Rok 2019: Plnenie rozpočtu. Opravné rozpočty prijaté v dôsledku zmeny okolností.

Máj 2020: Komisia predkladá účty za rok 2019.

Máj – október 2020: Dvor audítorov skúma účty za rok 2019.

November 2020: Dvor audítorov uverejňuje výročnú správu za rok 2019 a prijme (alebo nie) vyhlásenie o vierohodnosti.

November 2020 – január 2021: Výbor Parlamentu pre kontrolu rozpočtu organizuje vypočítania s komisármi a posudzuje výročnú správu audítorov a vyhlásenie o vierohodnosti za rok 2019.

Január – február 2021: Hlasovanie Rady kvalifikovanou väčšinou o odporúčaní k absolutóriu.

Február 2021: Výbor Parlamentu pre kontrolu rozpočtu pripravuje uznesenie o absolutóriu.

Marec 2021: Parlament rozhodne o udelení absolutória za rok 2019: 1) udeliť 2) zamietnuť 3) odložiť o šesť mesiacov po ďalších vyšetrovaniach.

Október 2021: V prípade odkladu musí Parlament rozhodnúť o udelení alebo zamietnutí absolutória za rok 2019.

Príloha III Viacročné výdavkové záväzky od roku 1988

1988-1992 (ceny z roku 1988)	Spolu (v miliónoch ECU)	Ročný priemer (v miliónoch ECU)	minutýc h %	Základné % vo výške 1,28 % HDP	1993-1999 (ceny z roku 1992)	Spolu (v miliónoch ECU)	Ročný priemer (v miliónoch h ECU)	minutýc h %	Základné % vo výške 1,28 % HDP
Viacročné politiky	9310	1862	3,8	3,6	Vnútorne politiky	31587	4512	6,0	6,0
Súdržnosť	53140	10628	21,7	20,4	Súdržnosť	176398	25200	33,3	33,3
Poľnohospodárstvo	142200	28440	58,1	54,5	Poľnohospodárstvo	255570	36510	48,2	48,2
Iné politiky	12488	2497,6	5,1	4,8	Vonkajšia činnosť	32400	4629	6,1	6,1
Administratíva	22700	4540	9,3	8,7	Administratíva	25480	3640	4,8	4,8
Záväzky	244578	48916			Záväzky	529885	75698		
Platby	234679	46936			Platby	505238	72177		
Záväzky % HNP	1,20				Záväzky % HNP	1,28			
Platby % HND	1,15				Platby % HND	1,22			
Mimo rozpočtu v dôsledku záväzkov vo výške menej ako 1,28 % HNP	16305			6,3	Mimo rozpočtu v dôsledku záväzkov vo výške menej ako 1,28 % HNP	0			0
Záväzky, ak sú na úrovni 1,28 % HNP	260883				Záväzky, ak sú na úrovni 1,28 % HNP	529885			

Zdroje: Európsky parlament, Rada a Komisia (1988; 1993; 1999; 2006), Rada (2013), Európska komisia (2018b)

2000-2006 (ceny z roku 1999)	Spolu (v miliónoch EUR)	Ročný priemer (v miliónoch EUR)	minut ých %	Základné % vo výške 1,28 % HNP	2007-2013 (ceny z roku 2004)	Spolu (v miliónoch EUR)	Ročný priemer (v miliónoch EUR)	minutých %	Základné % vo výške 1,28 % HND
Vnútročné politiky	43830	6261	6,8	5,7	Konkurencieschopnosť	74098	10585	8,6	7,0
Súdržnosť	213010	30430	33,0	27,8	Súdržnosť	308041	44006	35,6	29,2
Poľnohospodárstvo a rybolov	267370	38196	41,4	34,9	Poľnohospodárstvo a rybolov	293105	41872	33,9	27,8
Životné prostredie a rozvoj vidieka	30370	4339	4,7	4,0	Životné prostredie a rozvoj vidieka	78239	11177	9,0	7,4
	21840	3120	3,4	2,9	Sloboda, občianstvo	10770	1539	1,2	1,0
Vonkajšia činnosť	32060	4580	5,0	4,2	Globálna Európa	49463	7066	5,7	4,7
Administratíva	33660	4809	5,2	4,4	Administratíva	49800	7114	5,8	4,7
Závazky	646190	92313			Závazky	864316	123474		
Platby	641500	91643			Platby	820780	117254		
Závazky % HNP	1,08				Závazky % HND	1,05			
Platby % HNP	1,07				Platby % HND	1			
Mimo rozpočtu v dôsledku záväzkov vo výške menej ako 1,28 % HNP	119665			15,6	Mimo rozpočtu v dôsledku záväzkov vo výške menej ako 1,28 % HND	189326			18,0
Závazky, ak sú na úrovni 1,28 % HNP	765855				Závazky, ak sú na úrovni 1,28 % HND	1053642			

2014-2020 (ceny z roku 2011)	Spolu (v miliónoch EUR)	Ročný priemer (v miliónoch EUR)	minutých %	Základné % vo výške 1,28 % HND	2021-2027 (ceny z roku 2018)	Spolu (v miliónoch EUR)	Ročný priemer (v miliónoch EUR)	minutých %	Základné % vo výške 1,28 % HND
Konkurencieschopnosť	125614	17945	13,1	10,2	Trh, inovácia, digitálne	166303	23758	14,7	12,7
Súdržnosť	325149	46450	33,9	26,5	Súdržnosť	330642	47235	29,1	25,3
					Hodnoty	61332	8762	5,4	4,7
Poľnohospodárstvo a rybolov	277851	39693	28,9	22,6	Poľnohospodárstvo a rybolov	254247	36321	22,4	19,4
Životné prostredie a rozvoj vidieka	95328	13618	9,9	7,8	Životné prostredie a rozvoj vidieka	82379	11768.	7,3	6,3
Sloboda, občianstvo	15686	2241	1,6	1,3	Migrácia a riadenie hraníc	30829	4404	2,7	2,4
Globálna Európa	58704	8386	6,1	4,8	Susedstvo a svet	108929	15561	9,6	8,3
					Bezpečnosť a obrana	24323	3475	2,1	1,9
Administratíva	61629	8804	6,4	5,0	Inštitúcie EÚ	58547	8364	5,2	4,5
					Iná administratíva	17055	2436	1,5	1,3
Závazky	959988	137141			Závazky	1134583	162083		
Platby	908400	129771			Platby	1104803	157829		
Závazky % HND	1				Závazky % HND	1,11			
Platby % HND	0,95				Platby % HND	1,08			
Mimo rozpočtu v dôsledku záväzkov vo výške menej ako 1,28 % HND	268797			21,9	Mimo rozpočtu v dôsledku záväzkov vo výške menej ako 1,28 % HND	173765			13,3
Závazky, ak sú na úrovni 1,28 % HND	1228785				Závazky, ak sú na úrovni 1,28 % HND	1308348			

Rozpočet Európskej únie tvoria tri piliere: výdavky, financovanie a audit. Tento brífing sa zaoberá počiatkami rozpočtu a jeho vývojom prostredníctvom viacročného plánovania a ročného rozpočtovania. Ponúka ich prehľad v kontexte meniacich sa právomocí Európskeho parlamentu v oblasti rozpočtu a vývoja jeho financovania a auditu. Už od vzniku Európskeho spoločenstva v roku 1952 dochádzalo pri zostavovaní rozpočtu k napätiu medzi európskymi inštitúciami a členskými štátmi a existovalo úzke prepojenie medzi reformami výdavkov a financovania.

ODMIETNUTIE ZODPOVEDNOSTI

Tento dokument je určený pre poslancov a zamestnancov Európskeho parlamentu a má im pomôcť pri ich parlamentnej činnosti. Za obsah tohto dokumentu nesú výhradnú zodpovednosť autori a názory, ktoré sú v ňom vyjadrené, nepredstavujú oficiálne stanovisko Európskeho parlamentu.